

NINA CORCINSCHI, *Poezie și publicistică. Interferența limbajelor*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2008, 130 p.

Structura limbajului poetic și publicistic al lui Nicolae Dabija

Poezia, publicistica și eseistica unuia dintre cei mai reprezentativi exponenți ai generației „ochiului al treilea”, Nicolae Dabija, a suscitat în ultimul timp felurite interpretări ale opiniei publice moldovene. S-au încununat de succes și investigațiile tinerei cercetătoare Nina Corcinschi asupra limbajului publicistic și poetic al scriitorului prin apariția, la F. E.-P. „Tipografia Centrală”, a studiului monografic *Poezie și publicistică. Interferența limbajelor*. La baza cărții a stat, după cum spune autoarea, teza de doctor în filologie a D-sale *Eseistica literară a lui Nicolae Dabija*.

În primul capitol – *Nicolae Dabija între orfism și mesianism* – este prezentat succint programul estetic al generației „ochiului al treilea”, pentru care activitatea lui N. Dabija „ilustrează poate cel mai pregnant, pe urmele scriitorilor șaizeciști, trecerea de la o literatură nonvalorică, dictată de oficialități, la una ce repune în drepturi imaginarul, jocurile fanteziei, evaziunea în mit...”. Prin activitatea cultural-literară a reprezentanților acestei generații se încearcă a se răsturna vechea viziune despre artă. Ei transferă accentul de pe lume și de pe om ca marionetă pe umanism și pe om ca personalitate, de pe cunoașterea rațional-informativă pe cea estetică și de pe material, pe spiritual.

Ca reprezentanți de frunte mai apar vizați în continuare Grigore Vieru, Liviu Damian, Leonida Lari, Arcadie Suceveanu

și a. Structura sistemului poetic al lui Nicolae Dabija este analizată îndeosebi în comparație cu cel al lui Nichita Stănescu. Este bine conturată dimensiunea mitologică a operei scriitorului, bazată pe pericolul deznaționalizării și al falsificării ființei naționale. Pasionat de trecutul neamului, el prezintă poezia și eseul în fața istoriei. În același context cultural, de înaltă vocație poetică, sînt Ion Vatamanu, Vasile Vasilache, Vladimir Beșleagă, Dumitru Matcovschi, Liviu Damian, Serafim Saka ș. a.

De o atenție aparte se bucură eseurile din cartea *Pe urmele lui Orfeu*. Prin tehnicile narrative identificate, aceste eseuri capătă o valoare estetică deosebită.

În Capitolul II – *De la poezie la publicistică* are loc o trecere ușoară de la „în căutarea lui Orfeu” la publicistica despre istorie, neam, domnitori, un loc aparte ocupându-l cărțile *Daciada, Nasc și la Moldova oameni, Domnia lui Ștefan cel Mare* ș. a. Prin aceste incursiuni în istorie N. Dabija preia principalul slogan al literaturii pașoptiste, lansat încă de Mihail Kogălniceanu, prin care se afirma că istoria are suficiente momente cu valori de conduită patriotică și subiecte de opere cu adevărat naționale.

În continuare autoarea găsește anume publicistica literară a scriitorului ca un fenomen catalizator pentru întreaga generație șaizecistă.

Rubrica considerațiilor ontice prezintă unele complexe ale neamului românesc prin care se conturează perfect realitățile est-prutene. Este vorba de *Sindromul lasă*, *Complexul sfâșierii*, *Sindromul disoluției*.

În ultimul capitol – *Structura discursului în publicistica lui Nicolae Dabija* vedem, în primul rând, că prin structura ei mozaicală, prin polifonia lexicală și flexibilitatea tematică publicistica lui Dabija stă sub lumina modelatoare a creației lui Mihai Eminescu. La fel se analizează atent oralitatea discursului, tropii și funcțiile lor, sintaxa poetică și jocurile ei, scenariile și limbajele originale. Discursul critic se încheie cu prezentarea dialogului textului, ce comportă valori aparte ale creației autorului studiat, pe care încă urmează să le mai descoperim.

Din această monografie putem conchide că Nicolae Dabija reabilitează esteticul în literatura basarabeană, contribuie esențial la recuperarea și valorificarea moștenirii istorico-literare a neamului, valorifică genul eseistic, dezvoltând, în mod pregnant, eminescianismul în spațiul de la est de Prut.

Cartea se încheie cu referințele critice ale cercetătorilor care au studiat opera lui Nicolae Dabija: Mihai Cimpoi, Mihail Dolgan, Ion Ciocanu, Ana Bantoș, Theodor Codreanu, Virgil Dumitrescu, Ilarie Hinoveanu, Alex Ștefănescu, Constantin Ciopraga, ceea ce accentuează și sporește atât valoarea creației lui Nicolae Dabija, cât și a studiului Ninei Coreinschi.

VLAD CARAMAN
Institutul de Filologie al A.Ș.M.

CRISTINA GROSSU-CHIRIAC, *Mitul Medeei în literatura germană contemporană*, Chișinău, Prometeu, 2007, 223 p.

Lucrarea *Mitul Medeei în literatura germană contemporană* de Cristina Grossu-Chiriac constituie un „valoros studiu de literatură universală și comparată” (S. Pavlicencu), dar și o încercare îndrăznească de cercetare a surselor mitologice germane. Lucrarea se axează pe tezele lui Manfred Fuhrmann, expuse la simpozionul de la Konstanz în (1968) cu privire la cele trei modele de receptare a mitului:

a) *anticizantă*, care preia în spirit conservator schema antică tradițională a mitului, păstrat cu fidelitate în memoria colectivă;

b) *actualizantă*, a cărei esență constă în preluarea nucleului mitic original, completat prin coordonatele temporale și spațiale contemporane, personaje actuale și veridice, mizând pe desacralizarea figurilor mitologice

și transpunerea acestora în actualitatea contemporană;

c) *fragmentară*, ce presupune utilizarea clișeeilor în calitate de decor, element, intertext, dar și repetabilitatea și actualitatea atemporală, eliminarea elementelor magice și supranaturale, devierea subiectului de la schema mitului.

Autoarea cercetează cele trei modele de receptare a mitului în baza unor lucrări literare germane, care explorează mitul Medeei:

Christa Wolf *Medeea*

Dea Loher *Manhatan Medeea*

Gerlind Reishagen *Ușa verde*.

Principala versiune de referință a mitului Medeei este considerată de autoare varianta lui Euripide. În carte sunt surprinse configurațiile episodice ale mitului Medeei